

*Jak by se měla nejúčelněji prováděti výchova
frekventantů ve školách pro důstojníky v záloze:*

**organisace školy, podrobná učebná
osnova, jaké zkoušky, kdy a kde by se měly konati, klasifikace a
hodnocení jednotlivých předmětů, kdy prováděti povyšování frek-
ventantů do poddůstojnických hodností a jich jmenování do důstoj-
nické hodnosti.**

Ú V O D.

Světová válka přinesla ve vojenství mnoho změn a jednou z největších je změna v nazírání na úkoly záložních důstojníků ve válce. Proto nemůžeme při výchově záložních důstojníků budovati na předválečné tradici a při vši snaze vyrovnati se s krátkou služební dobou na jedné a mnohonásobně zvýšenými požadavky na druhé straně citíme, že dosavadní činnost nás plně neuspokojuje.

Reším svou práci po zralém uvážení daných možností a po předchozím vyzkoušení svých názorů v praxi. Chci dáti pevný základ výcviku aspirantů pěchoty, kde by se úsilí učitelů netříštilo, nýbrž násobilo. Práce ve škole se dosud podobá složitému výrobnímu procesu. Chci tento proces zjednodušiti, připraviti dokonale pracovníky a dáti jim přesný rozvrh práce, z něhož je vše zbytečné odstraněno. Získá tím záložní důstojník.

Organisace školy.

Škola nesmí býti příliš velká, poněvadž se stává těžkopádnou, ani příliš malá, poněvadž nevyužije plně všeho přiděleného personálu. V divisní škole (1 rota) je velitelem podplukovník a má ještě štábního kapitána jako zástupce (velitele roty). O pravomoc velitele se tu dělí dva činitelé u jedné a téže roty; oba mají právo trestati a vydávati rozkazy. Jeden z nich je zbytečný. Pro podplukovníka jest jedna rota málo a skutečný velitel roty (štábní kapitán) se nemůže v své funkci uplatniti. Tento systém vyžaduje mnoho osob, pro velký počet škol a jejich rozptýlení je málo přehledný a ztěžuje kontrolu.

Navrhuji školy o dvou rotách. Pro ZVV. v Brně pro 3 divise, pro ZVV. v Bratislavě pro 2 divise a jednu hor. brigádu, pro ZVV. v Košicích pro 2 divise a 1 hor. brigádu, vesměs po jedné škole, pro ZVV. v Praze 2 školy, a to 1 pro dvě divise a 1 pro tři divise. Aspiranty horských brigád možno včleniti mezi aspiranty pěších pluků, poněvadž se jejich velitelská příprava v ničem neliší.

Tedy 2 roty ve škole, každá po 180—200 mužích.

Velitel školy: podplukovník (výjimečně major) ustanovován a kontrolován zemským voj. velitelem. Má práva velitele samostatného oddílu. Velí škole, usměrňuje výcvik, připravuje důstojnický sbor k účelnému a jednotnému výkonu, přednáší v obou rotách taktiku.

Pobočník (nižší důstojník): vyřizuje běžnou agendu školy, vede inventáře, spravuje paušály (v zastoupení velitele), vede knihovnu a správu školních pomůcek, dohlíží na kuchyň a na školní správkárnu, vyučuje v obou rotách vojenské korespondenci.

2 velitelé rot: štábní kapitáni (kapitáni) vykonávají povinnosti velitelů rot v plném rozsahu, odpovídají za výcvik a výchovu

roty, vyučují každý v své rotě Cvičební řád a nauku o moci velitelské.

8 nižších důstojníků, velitelů čet (pro každou rotu 4). Důstojníci každé roty tvoří vlastní učitelský celek, t. j. vyučují jen ve vlastní rotě. Nejstarší z nich v každé rotě vyučuje Služební řád, kromě jiného ještě předmětu. Ostatní předměty nutno rozdělití účelně a stejnoměrně mezi učitele, aby kromě hosp. spr. služby a zdravotvdy nebylo nutno volati externí učitele.

26 výpomoc. cvičitelů (13 na rotu — jen do vánoc). 3 instruktoři na čet, jeden instruktor jako výpomoc za službu-konajícího nebo nemocného v rotě.

2 výkonní rotmistři (pro každou rotu jeden).

1 účetní rotmistr pro celou školu.

1 zásobovací rotmistr, není-li škola přidělena zásobováním k některému útvaru.

1 zbrojír (rotmistr nebo déle sl. poddůstojník), zdatný pracovník, neboť je mu často svěřeno více zbraní než u praporu ve svazu.

3 písaři	} Vojíni, co možná „B“ klasifikovaní
3 kuchaři	
2 krejčí	
2 obuvníci	
1 trubač	
3 koňáci	

a na každých 20 aspirantů 1 ordonance na úklid chodeb, záchodů, umyváren, dvora, na hrubé práce a na posluhu a úklid v jídelně.

3 jezdecké koně.

Proti dosavadnímu počtu 10 velitelů škol bude potřeba jen 5 velitelů škol. Místo dosavadních 12 velitelů rot (3 v Košicích) bude potřeba jen 10 velitelů rot. Tím, že budou ve školách dvě roty, uplatní se i velitelé škol i velitelé rot. V každé škole přibude prvek závodivosti, snaha vyniknouti v něčem nad druhou rotu.

Ubytování musí býti takové, aby byl zajištěn prostor nejen pro ubytování, nýbrž i dostatečný počet učeben, jídelna, koupelna, kanceláře, skladiště a dílny. Bylo by výhodné umístiti školu ve větších kasárnách společně s jiným útvarem, který by obstarával kasární službu a správu budov.

V posádce musí býti ubytován pěší útvar, jehož kulometné káry (soumaři) budou škole k dispozici. Je dobré, bude-li v posádce též část dělostřelectva.

Oděv a strůj aspirantů podle dosavadních předpisů. Každý útvar odešle malou zálohu oděvu, aby při opravách nemusili aspiranti cvičiti ve vycházkovém oděvu.

Příděl zbrojního materiálu nutno stejnoměrně rozdělití, aby všechny útvary ZVV. byly stejně postiženy. Zbrojní materiál ve škole velmi trpí tím, že je neustále rozkládán a skládán nesčetnými rukama, které jsou neobratné, protože se učí.

Bude nutno přidělití školám dostatečný počet starých vyřazených kulometů k této manipulaci, aby kulometů zapůjčených od útvarů mohlo býti užíváno jenom ke střelbě.

Příděl střeliva na muže v nynějším množství stačí; příděl osvětlovacích a signálních raket je nedostatečný a nutno jej pro rotu zvýšiti dvojnásobně.

Paušály v dosavadní výměře.

V ý b ě r u č i t e l ů: učitele povolává do školy zem. voj. velitel na návrh vel. školy a tak, aby útvary byly co možná stejnoměrně zatíženy. Nemůže-li vel. školy nikoho navrhnouti pro neznalost osob u pluků, vyšle vel. pluku na vlastní odpovídání důstojníka schopného s kvalifikací nejméně 4.

Důstojníci školy jsou osvobozeni ode všech jiných služeb v posádce. Totéž se týká rotmistrů a výpomocných instruktorů.

P o d ř í z e n o s t: škola podléhá ZVV. přímo; to může však svěřiti některému veliteli divise kontrolu.

Posádkovému velitelství podléhá škola jen co do služebního pořádku. Strážní službu koná jen v té míře, pokud to vel. školy uzná za nutné v zájmu výcviku. Posádkových cvičení se škola neúčastňuje, vyjma případy, kdy vel. školy o to sám požádá.

Činnosť školy.

Radou článků byla v poslední době tlumočena nespokojenost mladých inteligentů s praxí vojenských škol. Odmyslíme-li si od toho značné procento osobní pohodlnosti a malý smysl pisatelů pro povinnost, zůstane ještě dosti stesků, nasvědčujících tomu, že tytéž směrnice pro výchovu aspirantů jsou v různých školách různě vykládány. Největší potíž je právě v různém chápání úkolu školy, v nesprávném roztrídění nauk, kde se často zdůrazňuje věc méně důležitá na újmu věci hlavní, z čehož pak vyplývá též nesprávné využití času.

Mnohý činitel mající před sebou obsáhlý program předepsané látky zapomíná, že každý program je sám o sobě neživotný. Není cílem školy vyplniti doslova napsaný program, nýbrž učiniti z mrtvé litery věc živou, t. j. vycvičiti dobře aspiranty. Máme-li tento dobrý výcvik stále před očima, objeví se nám každý předepsaný program v náležitém osvětlení a uvidíme, že jisté věci vyžadují neustálé pozornosti, mezitím co jiných věcí se můžeme jen zběžně dotknouti.

Polovina práce bude hotova, podaří-li se nám, aby učitelé škol hleděli na každý program jako na něco, čemu musí svou prací vdechnouti život. Druhá polovina bude hotova, naučíme-li je účelně pracovati.

Úkol školy.

Škola má vychovati dobré velitele malých jednotek pěchoty pro válku. Má dáti frekventantům všeobecné vojenské vědomosti, potřebné každému veliteli, ale nemůže jich dáti takové množství, aby si po absolvování školy mohli frekventanti voliti libovolný obor působnosti a na každý byli stejně dobře připraveni. V krátkém čase 7½ měsíců může dáti odborný základ jen veliteli-taktikovi. Jiné odborníky nemůže škola vychovávat (ti musí býti připraveni civilním povoláním anebo zvláštními kursy) a látku z jiných oborů podává jen proto, aby získal taktik.

Tím je dán rozsah a důležitost jednotlivých předmětů. Velitel-taktik není odborníkem pro práce manuální, a má-li býti úkol školy splněn, bude hlavní složkou výcviku vše, co umožňuje budoucímu veliteli ovládati jednotku. Máme na mysli četú (pěší a kulometnou) a základ ovládání roty.

Tento úkol školy je veliký, uvážíme-li, že se naprostý nováček má za 7 a půl měsíce propracovati k základům velitele roty. Proto

musí býti tento úkol jasně precisován a při sestavování programu musí býti odstraněno vše, co nesměruje k tomuto cíli. Škola splní svůj úkol dobře jen tehdy, nebude-li po ní žádáno více, než může splniti.

Nutnost, aby tento úkol školy pochopili učitelé.

Nepochopí-li učitelé správně úkol školy, může celoroční ná-maha vyznít na plano. Učitelé jsou ve škole specialisováni na jisté předměty a každý je náchylný spatřovati v svých předmětech osu vojenského vědění. Tak se bezděky stává z každého předmětu úplně samostatná věda a vytčený cíl je stále mlhavější.

Zde nepostačí censura programů a zmenšení počtu hodin v těchto předmětech. Zde je nutno vypěstovati vědomí učitelů, že jejich předmět je malým příspěvkem k celkové stavbě velitele; že každý učitel zdokonaluje frekventanty svým způsobem, a vynutí-li si více pozornosti a času, než mu bylo určeno, že tak činí na újmu jiných vědomostí, rovněž důležitých. Tím se stává výcvik jednostranný.

Každý učitel musí svůj předmět upravit tak, aby ve škole ne-bylo několik samostatných věd, nýbrž jedna věda, již z různých stran vykládají různí učitelé. Je to harmonická výchova a výcvik velitele malých jednotek pěchoty.

Různosti v předpokladech úspěšné práce.

Pro využití času na vojně platí tytéž zásady jako v civilním podnikání. Abychom dospěli zavčas k cíli, nesmíme ztratiti ani minutu zbytečnostmi.

Při pracování programů jsme uvažovali dosud o dvou činitelích: o předmětu a o času. Nehledě k tomu, že splnění každého programu závisí též na počasí a na nepředvídaných okolnostech, přece schází ještě jeden hlavní činitel: člověk. Produkt školní práce má se projevit v podobě velitelské obratnosti a soudnosti frekventantů. Tyto vlastnosti rozvíjejí učitelé a záleží tedy splnění programu také na schopnosti učitelů látku podat a na schopnosti frekventantů to, co se jim podáváti, přijmouti.

Z těchto důvodů může týž program v jedné škole zajistiti úspěch a v druhé škole zavinití neúspěch. Budeme považovati každý program za pouhé rozdělení času, které ještě samo o sobě ne-vede k cíli a veškeré své úsilí věnujeme intenzivnímu využití času.

Zdůrazníme zásadu, že teoretické vyučování není odpočinkem, a budeme účelně střídati teorii s praxí. Každá chvíle musí přinést svůj užitek. Proto si musí učitel rozvrhnouti látku nejen věcně a časově, ale musí bedlivě sledovati i námahu svých svěřenců. Každý člověk má jisté množství energie, a vyčerpáme-li celou energii dopoledne při praktickém výcviku, nestojí odpolední teoretické zaměstnání za řeč. Zde již nestačí umění učitele, aby podal svůj předmět zajímavě, když posluchač sedí tupě a nemůže sledovati vyučování. Zde tkví příčina nejtrpčích neúspěchů, protože se dostavují po usilovné práci.

Je nutno stále v učitelích pěstovati schopnost správně odhadnouti výkon podřízených a v ničem neupřilíšovati. Doposud jsme obraceli mnoho zřetele na umění látku přednésti; chceme-li mít úspěch, musíme ještě vytvořiti situaci, v níž by mohli posluchači dobře vnímati.

Tot' právě umění, střídati zavčas výkony fyzické s prací výhradně mozkovou, neotrávití jednotvárností a vystříhati se při tom těkavosti, aby frekventant vydal ze sebe všechno a přece byl až do večera schopen neustále vnímati nové poznatky.

Veliká úloha připadá zde veliteli roty, neboť není přímo zúčastněn při výcviku a může lépe kontrolovati výkon, únavu a čas.

Tolik o rozdělení a využití času, pokud cvičíme věci vskutku potřebné. Jsou však některé věci jen zdánlivě potřebné a jen stará tradice je udržuje při životě.

Po záložním důstojníkovi žádáme vedení čtyř nebo rot v boji. Nekomplikujme proto svůj beztoho veliký úkol přidáváním věcí, které nemají s přípravou zál. důstojníka pro boj nic společného. Nelze beztržně zmenšovati beztoho' krátkou dobu zbytečností na újmu věcí důležitých.

V každém teoretickém předmětu se najde mnoho „mrtvých vědomostí“, důkladným pojmenováním šroubků počínaje. Ale i při praktickém výcviku zápasíme často s tradicí. Velitel musí státi na stráž, bedlivě vážit každý výkon, není-li zbytečný, nebo příliš zdoluhavý a uvažovati, je-li organizace výcviku hospodárná.

Nic nedělat dvakrát (to se netýká opakování). Cvičíme na počátku vojína, ale chceme vycvičiti velitele. Proto začneme co nejdříve cvičit velitele právě při výcviku vojína, začneme cvičiti velitele při výcviku roje, abychom totéž mohli udělati při výcviku družstva a čtyř. Budeme-li napřed cvičiti vojína jednotlivce, pak vojína v roji a v družstvu, nezbude nám na výcvik velitele dosti času.

Chceme velitele a vycvičíme jej, budeme-li na něho hned na počátku stále mysliti.

O specialisaci učitelského personálu školy.

Specialisace je dobrá, ale nesmíme ji přepínati. Může-li důstojník po odchodu pomocných instruktorů cvičiti svou četou všestranně sám, není důvodu, proč by tak nemohl činiti i při výcviku nováčka. Přednáší-li učitel v teorii nauku o střelbě a o ručních zbraních, neznamená to, že by musil jako specialista vykonávati u celé roty prakticky polohy s puškou, nabíjení atd. Tentýž rozdíl je mezi teorií o ručních granátech v učebně a praktickým vrháním granátů, mezi teorií o kulometech v učebně a každodenním praktickým používáním lehkého kulometu v družstvu atd.

To, co musí prakticky znáti každý voják, musí také znáti každý velitel čtyř ve škole a musí tomu umět dobře naučiti. Nelze ve škole nadělati z důstojníků samé specialisty při praktickém výcviku, poněvadž potom chybějí čtyři; škola nemá pevné vnitřní kostry, velitelé čet jsou jen na papíře, chybí jim možnost pracovati pro svou četou, frekventantům pak chybí dohled a někdy i kázeň. Vždy však chybí zdravá konkurence.

Taková jednostranná specialisace škodí i důstojníkům, poněvadž po návratu k plukům jsou pro službu u rot méněcenní. A právě zde tkví prameny těch různých „věd“ ve škole, neboť důstojník „specialista“ ztrácí smysl pro celek a vidí jen svůj předmět, z kterého vypěstuje skutečnou „vědu“ na úkor celku.

Skutečným specialistou při praktickém výcviku bude důstojník kulometné roty (výcvik u těžkých kulometů), pak minometník a spojovací důstojník.

Není chyba, jestliže výpomocní cvičitelé (poddůstojníci) jsou při základním výcviku specialisováni. Dosáhne se tím jistě propracovanosti a lepší přípravy pomocných instruktorů pro výcvik.

Všeobecný rozvrh.

Počítáme-li 7 hodin denního zaměstnání (v sobotu 4) kromě ranní půlhodinky, raportu, čtení rozkazu a volného studia, dostaneme v jednom školním roce 1195 pracovních hodin (bez nedělí, svátků a školních prázdnin vánočních i velikonočních). Od tohoto počtu nutno odečísti 10 posledních dní pro závěrečné zkoušky před komisí, t. j. 67 hodin, čímž skutečný počet hodin pro výcvik klesne na 1128. (10 dní závěrečných zkoušek před komisí není stanoveno pohodlně. Podle posledních nařízení VV. 1928, čís. 53, jsou dána zkušební komisím taková pravidla, že ve školách o větším počtu frekventantů ani 10 dní na to nevystačí.)

Celý školní rok rozdělíme na období a pro každé období stanovíme jistý cíl, abychom mohli do konce školy úspěšně procvičiti velitele čety a dáti základ veliteli roty.

V prvním období (do vánoc) bude konán výcvik vojína ve všech úlohách, jak samostatných, tak v rámci roje a družstva a s o u č a s n ě v ý c v i k v e l i t e l e r o j e a d r u ž s t v a. Omezíme se jen na několik základních úkolů družstva, kterým naučíme d o b ř e.

V druhém období (leden, únor, březen) bude konán výcvik velitele čety, t. j. užijeme znalostí, kterých nabyl velitel družstva před vánocemi, aby je s počátku uplatňoval v rámci čety a naučené základní úkony přizpůsoboval situaci. V únoru a březnu věnujeme se pak výhradně ovládání čety.

V třetím období (duben, květen) bude konán výcvik velitele čety v rámci roty a frekventanti poznají několik základních bojových sestav roty v různých fázích boje.

Toto časové rozdělení se týká jen praktického výcviku. Teoretické vyučování přizpůsobíme praxi potud, aby vědomosti potřebné veliteli družstva byly předneseny do vánoc anebo v lednu, vědomosti potřebné veliteli čety do konce března a v zbývajícím čase dáme frekventantům základní poznatky o rotě. Jinak většina teoretických předmětů tvoří jediný celek, na období nedělitelný. Je přirozené, že větší část teorie bude absolvována v měsících zimních a za nepříznivého počasí.

V zaměstnání musí býti jakási rovnováha mezi výcvikem praktickým a teorií. Obvykle se mnoho času ztrácí v teorii a v praxi se ho nedostává. Pokusím se stanovit rozvrh teoretického vyučování podle důležitosti předmětů, aby event. úspora časová mohla býti věnována praktickému výcviku.

Rozvrh teoretického vyučování.

1. Služební předpisy: Jeden ze základních předmětů školy. Nevyžadujeme však celý Služební řád, I. a II. díl, nýbrž jen stati potřebné ke každodenní službě velitele čety (roty) v míru i ve válce. Partie o soudní pravomoci, o vojenských obřadech a p. netřeba probírat; stačí na ně upozorniti.

Služ. řád A-I-1, A-I-2	36 hod.
Předpis o dovolených mužstva A-V-2	2 hod.
Předpis o kárných výborech A-XIV.	3 hod.
Předpis o povyšování mužstva A-VIII-2	1 hod.
Předpis o voj. transportech Ž-II-2	3 hod.
Předpis o kval. listinách důst. A-IV-1	1 hod.

Celkem 46 hod.

2. Cvičební řád: Musí současně pokračovati s praktickým výcvikem, jej připravovati a doplňovati. Stati o výcviku jednotlivce nepřednášíme, nýbrž učíme jim v praxi na cvičišti. V učebně učíme statím, týkajícím se bojové činnosti družstva, čtyry a rotý.

Je těžko rozlišiti, kde končí Cvičební řád a začíná taktika. Učíme-li v cvičebním řádu bojové tvary zmíněných jednotek a vysvětlujeme-li, proč musí býti takové, činíme tak proto, aby jich užití bylo vždy takticky správné. Pro hospodárnost a v zájmu jednotného názoru nemohou touž věc přednáseti dva učitelé, jeden po stránce technické a druhý po stránce taktické. Proto v hodinách Cvičebního řádu musí býti probrány stati o útočném i obranném boji družstva, čtyry a rotý a pak všeobecné znalosti o obdobích útočného boje i o obranné posici. Do toho patří též útočný i obranný boj v noci, v lese, ve vesnici atd.

Jiné stati Cvičebního řádu, netýkající se taktického rozhledu frekventantů a jejich každodenní služební činnosti, neprobíráme.

V prvním období výcviku (do vánoc) musí býti předneseny všeobecné znalosti o obdobích útočného boje (pro porozumění) a činnost družstva v boji útočném (podrobně), o obranné posici (jen povšechně) a činnost družstva v obraně (podrobně).

20 hodin.

V druhém období (leden, únor, březen) opakujeme stručně všeobecné znalosti o obdobích útočného boje i o obraně a přednášíme činnost čtyry v útoku i obraně (podrobně) a boj útočný v noci, v lese, ve vesnici, hlídkování atd.

25 hodin.

V třetím období (duben, první polovice května) přednášíme činnost rotý v útoku i v obraně.

10 hodin.

Dohromady 55 hodin.

3. Taktika: Poněvadž Cvičební řád obsahuje útok i obranu malých jednotek pěchoty, musí býti v taktice přihlíženo k jiné bojové činnosti jednotek v poli. Taktika má dáti frekventantům všeobecný rozhled o válečném úsilí vojska v poli, pokud toho velitel malých jednotek potřebuje. Hlavním zdrojem pro taktiku bude Polní řád G-V. Kromě toho musí býti frekventantům dány základní pojmy o činnosti dělostřelectva, letectva, jezdeckta, o užití tanků, obrněných automobilů, cyklistických jednotek a p.

Taktika by měla zakončiti aplikačním cvičením na mapě (plánu), kde v rámci větší jednotky je studována činnost vojska v poli od vyložení z vlaku, pochody, ubytování a zajištění se zvláštním zřetelem k činnosti velitele čtyry (rotý).

G-V, Polní řád 30 hodin

Aplikační cvičení na mapě (plánu) 10 hodin

Celkem 40 hodin

4. Aplikační cvičení na plastickém stole; určují jako zvláštní předmět, poněvadž je nemůžeme bezvýhradně zařadit ani do Cvičebního řádu, ani do taktiky. Oba tyto předměty stejně doplňuje. Ba nemůžeme cvičení na plast. stole dobře zařadit ani do teorie, poněvadž je vlastně praxí, ale praxí vykonávanou v učebnách (světnicích) místo na cvičišti.

Plastický stůl nám dává možnost dobře promyslet konkrétních případech poučky, získané v taktice a v Cvičebním řádu, a připravit se na bojová cvičení v terénu. Aplikační cvičení musíme konat pravidelně a ne jen za nepříznivého počasí.

Neznám jiného předmětu, který by stejnou měrou přispěl k vzrůstu velitelského myšlení, rozhodování a techniky rozkazovací, je-li správně řízen. Je to nezbytná součást školního vyučování, kde se před zrakem frekventantů odehrává v plasticky viditelném terénu boj se všemi podrobnostmi, jehož se všichni diváci účastní jako velitelé. Při tom je ani nohy nebolí, ani jim není zima; není tu překážek, se kterými se při výcviku setkáváme v terénu skutečném.

Začítí cvičení na plastickém stole možno na konci listopadu, až frekventanti mají jistou zásobu vědomostí o družstvu a o boji vůbec. V době výcviku družstva cvičíme i na plastickém stole družstvo, v době výcviku čtyř čet a později rotu. Každý týden asi 2 hodiny, za nepříznivého počasí i více.

Cvičí se v četách, poněvadž se více lidí kolem plastického stolu nesměstná.

Dohromady asi 36 hodin.

5. Nauka o střelbě a ručních zbraních. Jeden z nejnebezpečnějších předmětů školy, poněvadž přináší zpravidla málo užitečného, ale přepĺňuje hlavy frekventantů zbytečností.

Nauka o zbraních se omezí jen na pušku, na pistoli a na střelivo nyní používané. (Vynechatí historický vývoj, popsatí jen součástky, nutné pro manipulaci s puškou a pistolí.)

8 hodin.

Nauka o střelbě má dáti frekventantům správný obraz o míření, výstřelu, rozptylu, účinnosti střely, o chování na střelnici a o řízení palby v boji. Tyto věci podati v krátkých a prostých vysvětlivkách, které se snadno pamatují.

14 hodin.

Tím ještě není nauka o střelbě úplná, poněvadž obsahuje jen střelbu zbraní s plochou drahou letu. Pěchota střílí též zbraněmi se strmou drahou letu (minomety), proto nauka o střelbě musí též obsahovati výklad o zákonech této střelby. Nutno tedy probíratí 9 cm minomet. Popis minometu co nejstručněji, manipulaci se zaměřovačem a s minou dobře.

6 hodin.

V nauce o střelbě z minometu vysvětlení pojmů dálka a strana, vypočítání dílce, čtení střeleckých tabulek, zastřílení, druhy paleb, opravy, povely, zásobení střelivem. (Vyučování o minometu možno začítí teprve v druhé polovině školy.)

8 hodin.

Celkem 36 hodin.

6. Kulomety. Zde se může rovněž promarniti mnoho času zbytečnostmi. Omezíme se jen na kulomety u pěších útvarů používané, a to „S“ vz. 24 a ZB. vz. 26.

Zde se nevyhneme studiu funkce mechanismu, poněvadž bychom nemohli kulomet úspěšně obsluhovat, ale popis součástí, nemajících s činností kulometů a s manipulací při střelbě nic společného, škrtáme. Přikročíme hned k těmto kulometům bez předchozího probírání různých typů samočinných zbraní s různým působením plynů a s různým pohybem hlavně, což pro svou abstraktnost jest úplně zbytečné.

Lehký kulomet ZB. vz. 26 6 hodin

Těžký kulomet „Š“ vz. 24 8 hodin

Nauka o střelbě z kulometů je pro frekventanty jednou z věcí nejdůležitějších, poněvadž budou tuto střelbu řídit.

1. Míření, rozptyl, rozsev.
2. Druhy palby.
3. Druhy zastřílení.
4. Palba účinná bez předchozího zastřílení.
5. Palba na cíle pohyblivé.
6. Palba v noci a za mlhy.
7. Přestřelování a střelba mezerami.
8. Střelba nepřímá.
9. Střelba proti letadlům.

16 hodin.

Dohromady 30 hodin.

7. Nauka o terénu a jeho zobrazení. Má naučiti aspiranty viděti mapu plasticky, čísti detaily a poříditi upotřebitelný náčrt. Tento program vyžaduje tolik péče, že nelze ztráceti čas rozvláchnou teorií o různých způsobech promítání, o geodesii a kartografii. Před sebou máme konkrétní mapu v jistém měřítku v poli používanou a tu se musíme naučiti číst.

16 hodin.

8. Spojení a pozorovací služba. Předmět, v němž škola nemůže dáti základ odborníkovi, ale kde se musí spokojiti přednesením látky, potřebné každému důstojníkovi pěchoty. Proto fysika zde bude vedlejší a popis vnitřních součástí přístrojů rovněž. Hlavním úkolem bude naučiti příštího velitele ne obsluhovat, ale užívat i v poli různých pojítek a organisovati pozorování, abychom mu usnadnili velení. Cvičíme velitele a ne telefonistu, ani telegrafistu, ježto bychom je v daném čase ani nemohli vycvičiti.

1. Pojítka a spojovací prostředky (všeobecně).
2. Pozorování pozemní i vzdušné.
3. Telefonické spojení.
4. Telegrafické spojení (zemní, bezdrátové).
5. Užívání poštovních holubů, psů atd.
6. Signalisování.
7. Spojení s dělostřelectvem a letectvem.
8. Použití pojítek v četě, v rotě a praporu.
9. Úkol praporečnicka.

15 hodin.

9. Ruční granáty:

1. Vejčitý granát vz. 21; popis funkce.
2. Ruční granát „Janeček“; popis funkce.
3. Vysvětliti princip granátů časovaných.
4. Ničení nevybuchlých granátů.

7 hodin.

10. Vojenská organizace a branný zákon: v rozsahu, stanoveném výnosem MNO. 10.403 vých. z. r. 1924.

Organisaci pěšího vojska podrobně, ostatních zbraní povšechně (tím povšechněji, čím méně mají společného s činností vojska v poli). Z branného zákona jen všeobecné poznatky o branné povinnosti.

20 hodin.

11. Opevňování a voj. technické práce: frekventant má získati vědomosti pro nutné opevňovací práce v poli. Vyučujeme nikoli to, co dělá zákopnická četa, nýbrž to, co dělá pěší četa a rota, a podáme návod, jak využití všeho, co postavili zákopníci.

Těchto vědomostí bude tedy méně, ale musí býti důkladné.

1. Kopání krytů pro ležícího, klečícího a stojícího střelce.

2. Kopání krytů pro kulomet.

3. Střelecké zákopy.

4. Spojovací zákopy.

5. Úprava zákopů při delším pobytu.

6. Stavba a využití překážek.

7. Podzemní úkryty.

8. Zastírání.

9. Přejed přes vodní toky.

15 hodin.

12. Boj plynem: nehromaditi popisy starých ochranných přístrojů a střeliva, nýbrž poučiti:

1. o způsobech plynového útoku,

2. o účinku bojových plynů,

3. o funkci vlastní masky,

4. o ochraně materiálu a krytů,

5. jak čeliti nepřátelským plynovým útokům,

6. jak využití vlastního plynového útoku.

10 hodin.

13. Nauka o moci velitelské: místo dosavadní osvěty. Pěstovati smysl pro povinnost a lásku k vlasti nelze jen v předepsaných hodinách; tyto vlastnosti se musí pěstovati nepřetržitě při každodenním zaměstnání, kdykoli se k tomu naskytne příležitost.

Předepsaných hodin použijeme k osvětlení zásad a vlastností velitelských, které způsobují, že rozkazy na bojišti jsou vykonávány. Mladým velitelům není známo, jaké úsilí musí každý velitel vyvinouti v boji, aby skutečně velel (vládl). Frekventant se musí dověděti o účinku tajemných sil (síla mravní, strach, únava atd.), jak je vzbuditi, jak všech těchto sil využití v prospěch vlastního celku a jak záporné síly ve vlastní jednotce potlačovati. Tomuto předmětu musí vyučovati důstojník, účastník světové války, nejlépe velitel roty.

8 hodin.

14. Tělesná výchova: má osvětliti význam tělocviku pro lidské tělo, připravit dokonalý spád ranních půlhodinek, naučiti nutné názvosloví, a kde třeba, připravit v teorii praktický odpolední tělocvik.

6 hodin.

15. Hospodářsko správní služba: probrati povinnosti velitele setniny ve svazu po stránce hospodářsko-správní, jaký personál má k dispozici a na koho se obrací při vyžadování náležitostí.

7 hodin.

16. Zdravověda: zabývati se příčinami onemocnění a jak nemocem čeliti.

1. Pohlavní nemoci.
2. Výživa, výměna látek.
3. Alkohol, nikotin.
4. Tuberkulosa.
5. Nemoci pochodové (úpal, úžeh).
6. Použití obvazových balíčků, obvazování a transport raněných. 7 hodin.

17. Vojenská korespondence:

1. Zacházení s důvěrnými a tajnými spisy.
2. Služební tajemství. — Razítka.
3. Vypracovati vzor přípisu a hlášení.
4. Otvírání korespondence, protokolování.
5. Písemný styk důstojníků v záloze s vojenskými úřady. 6 hodin.

Tím uzavírám přehled čistě teoretického zaměstnání v učebnách v počtu 360 hodin.

Pro praktický výcvik zůstane 768 hodin.

(Příště dále.)

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Mjr. Ing. Dr. techn. Vl. Hájek:

Slavnostní vyřadění poručíků-inženýrů ve VIK.

Dne 30. června konalo se ve vojenské inženýrské koleji slavnostní vyřadění poručíků-inženýrů letectva, ženijního a telegrafního vojska.

Slavností byl přítomen zástupce náčelníka hlavního štábu gen. Eliáš, zástupce francouzské vojenské misse plk. gen. št. Imhaus, zástupce 5. odd. hlav. št. pplk. gen. št. Malý a jiní vojenští hodnostáři a civilní hosté.

K novým poručíkům po jejich přísaze promluvil gen. Eliáš a přijal je do důstojnického sboru, načež se s nimi rozloučil velitel VIK. mjr. Ing. Dr. techn.

Odpoledne se konaly lehkooatletické závody o přebor koleje.

V. K.:

Úlevy v plnění branné povinnosti členům Sokola král. Jugoslavie.

Ministr vojska a námořnictva vydal směrnice o úlevách v konání přesměn služby pro členy Sokola království Jugoslavie. Úlevy jsou všeobecně tyto:

1. zkrácení přesměn služby;
2. přednost při povyšování během přesměn služby, jestliže jsou splněna ostatní zákonná ustanovení;
3. přednostní povýšení pro hodnosti v záloze při splnění ostatních zákonných ustanovení;
4. povolování dovolené pro účast při veřejných sokolských cvičeních, závodech a sletech, mimo dovolené, předvídané čl. 57 branného zákona;
5. přednostní právo na dovolenou podle čl. 57 branného zákona a po splnění ostatních ustanovení tohoto článku.

Právo na úlevy uvedené v čl. 1 má člen SKJ., který ztráví nepřetržitě 5 let